

Sensorveiledning SØK1012 høsten 2023

Eksamen består av en oppgave med flere delspørsmål, som alle skal besvares.

Oppgave 1

- De fire likningene gir henholdsvis generalbudsjettlikningen, konsumeterspørsmål, investeringssetterspørsmål og likning for nettoskatter. Forklaring er gitt i kapittel 4 i læreboken 'Makroøkonomi' av Steinar Holden.
- Likningen for IS-kurven finnes ved å sette likning (2) – (4) inn i likning (1) og løse for Y . IS-kurven viser hvordan BNP avhenger av nominell rente og ved å derivere løsningen for Y med hensyn på i finner en at: $\frac{dY}{di} = \frac{-(c_2+b_2)}{1-c_1(1-t)-b_1} < 0$. Økt rente gir lavere BNP pga. direkte effekt via etterspørselskanalen (lavere C og I), som forsterkes av multiplikatoren. IS-kurven er fallende i et diagram med Y på førsteaksen og i på andreaksen. Helningen følger som den inverse av $\frac{dY}{di}$, dvs.: $\frac{di}{dY} = \frac{1-c_1(1-t)-b_1}{-(c_2+b_2)} < 0$. Kurven er brattere når multiplikatoren er liten (c_1 og b_1 lav) og når konsum og investering er lite rentefølsomme (c_2 og b_2 lav). Jo brattere IS-kurve, jo mindre effekt har en gitt renteendring på BNP.
- Likning (6) gir Phillips-kurven, som er forklart i kapittel 8 i læreboken. Positiv sammenheng mellom BNP-gap og inflasjon kan relateres til arbeidernes forhandlingsmakt i lønnsforhandlingene og bedriftenes prissetting. Likning (7) gir sentralbankens renteregulering ved fleksibelt inflasjonsmål, som er forklart i kapittel 9 i læreboken. Sentralbanken øker renten dersom inflasjonen stiger i forhold til inflasjonsmålet og hvis BNP-gapet stiger. Parameterne d_1 og d_2 viser hvor mye sentralbanken vektlegger henholdsvis inflasjonsmålet og BNP-målet. Likningen for RR-kurven finnes ved å kombinere likning (6) og (7). RR-kurven er stigende fordi økt BNP gir økt rente (direkte effekt pga. større BNP-gap og indirekte effekt ved at økt BNP gir høyere inflasjon).
- Et kostnadssjokk gir skift i PK-kurven og RR-kurven. Retningen på skiftene bør vises analytisk, og det er viktig å forklare intuisjonen bak skiftene. PK-kurven skifter oppover fordi kostnadssjokket gir høyere inflasjon for ethvert nivå av BNP. RR-kurven skifter oppover fordi økt prisvekst gjør at sentralbanken må sette opp renten for å motvirke den økte inflasjonen. Skiftene illustreres grafisk, og effekt på BNP, rente og inflasjon må klargjøres. Det er viktig å få frem at sentralbanken står ovenfor en målkonflikt. Når renten settes opp, kommer inflasjonen nærmere målet, men samtidig reduseres Y . Sentralbankens vektlegging av de to målene (inflasjonsmål og BNP-gap) har betydning for utfallet og må diskuteres.
- Likningen for nettoeksport er forklart i kapittel 16.1 i læreboken, og er gitt som $NX(Y, Y^F, \varepsilon) = X(Y^F, \varepsilon) - \varepsilon Q^v(Y, \varepsilon)$. Økonomisk intuisjon bak sammenhengene i likningen må forklares, og spesielt skal Marshall-Lerner betingelsen forklares (kvantumseffektene dominerer prisseffekten slik at en realdepresiering gir økt nettoeksport).